

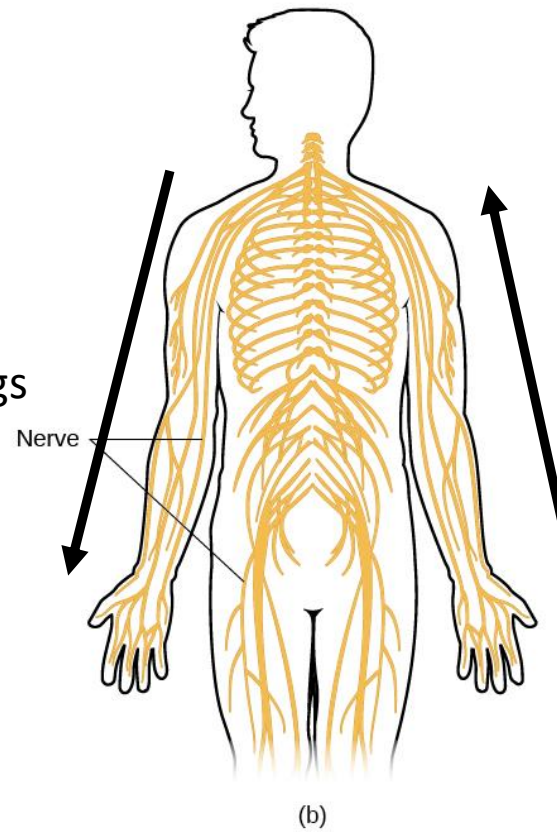
Úttaugamein í mergæxli

Sæmundur Rögnvaldsson

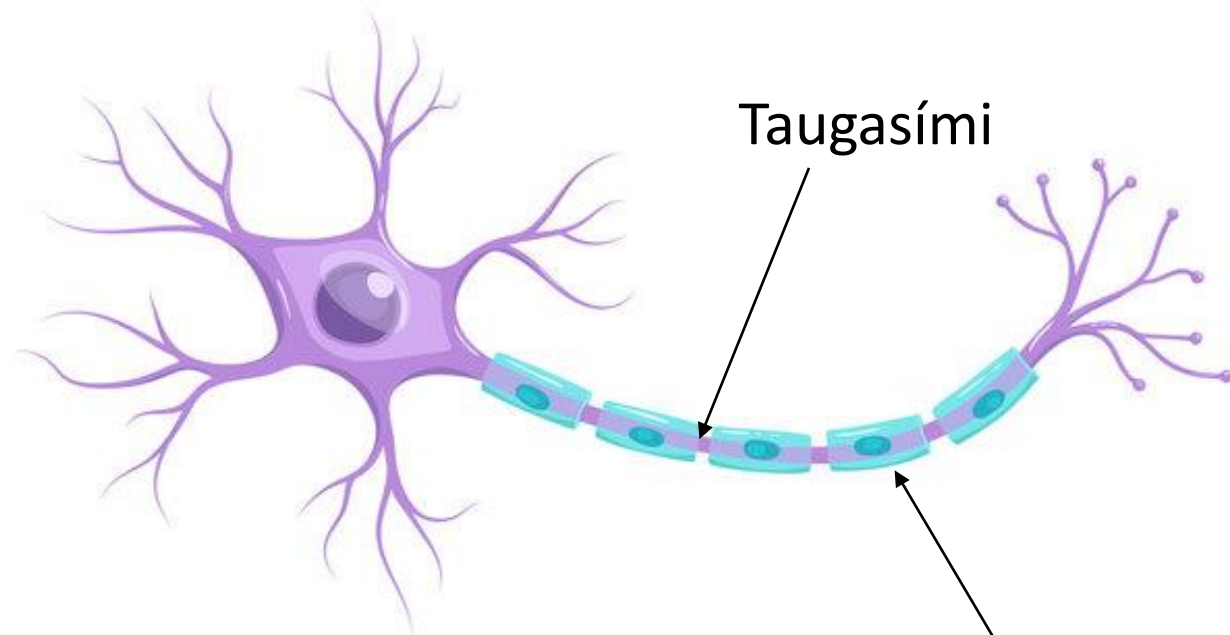
Læknir og nýdokter

Peripheral Nervous System

- Hreyfiboð til vöðva
- Stýriboð til kirtla
- Stýriboð til blóðrásar
- Stýriboð til meltingarvegs

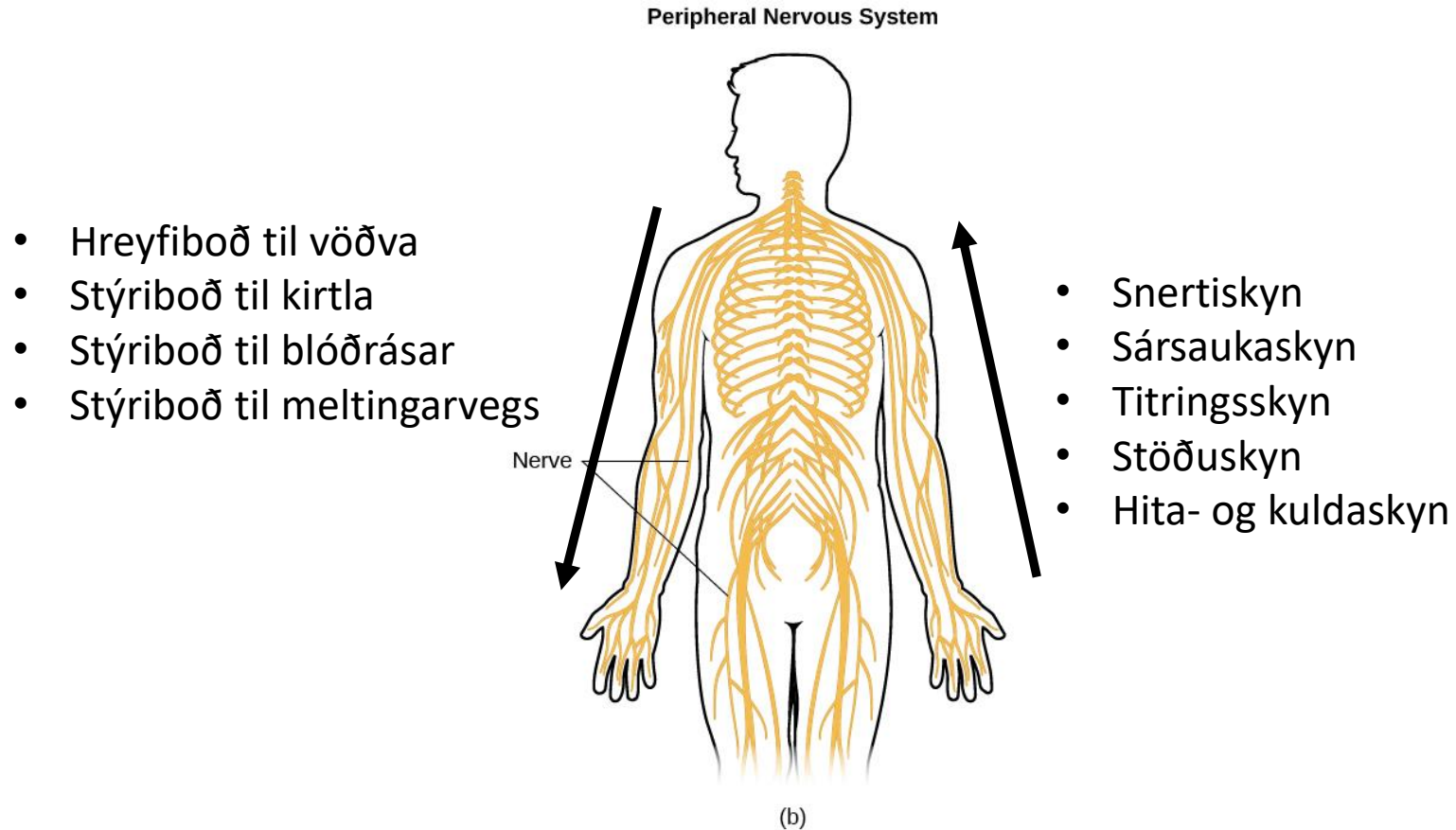
- Snertiskyn
- Sársaukaskyn
- Titringskyn
- Stöðuskyn
- Hita- og kuldaskyn

Taugasími

Mýelínslíður

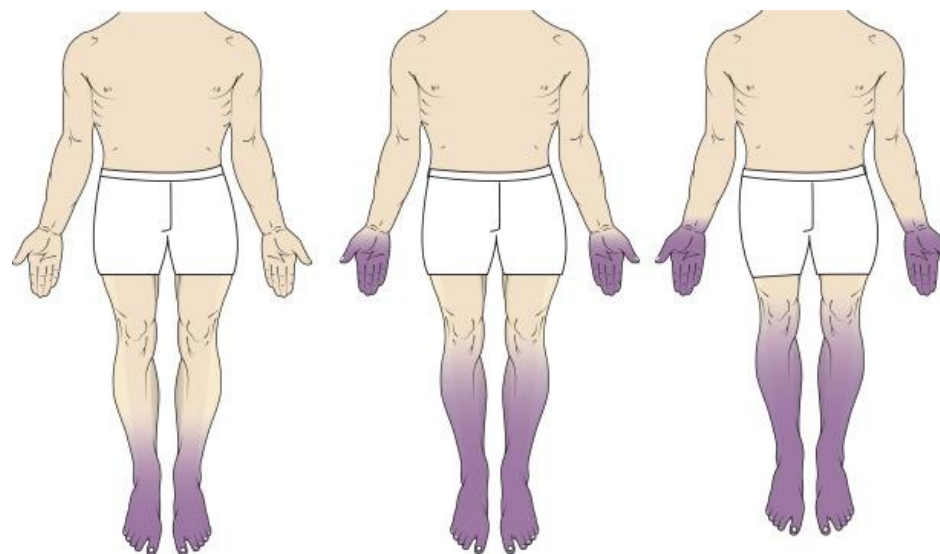
Einkenni úttaugameins

Staðbundið vandamál

Útbreitt vandamál

Einkenni

Skyntap

- "Skrítin tilfinning"
- Sár á fótum
- Breytt göngulag
- Jafnvægisleysi

Máttleysi

- Kraftleysi í vöðvum
- Truflun á göngulagi
- Rýrnun vöðva

Sársauki

- Stingandi
- Brennandi
- Náladofi
- Lítil eða engin snerting

Truflun á ósjálfráða starfsemi

- Blóðþrýstingsfall
- Minnkun á svitamyndun
- Meltingarfæratruflanir
- Hjartsláttur
- Truflun á þvaglátum
- Getuleysi

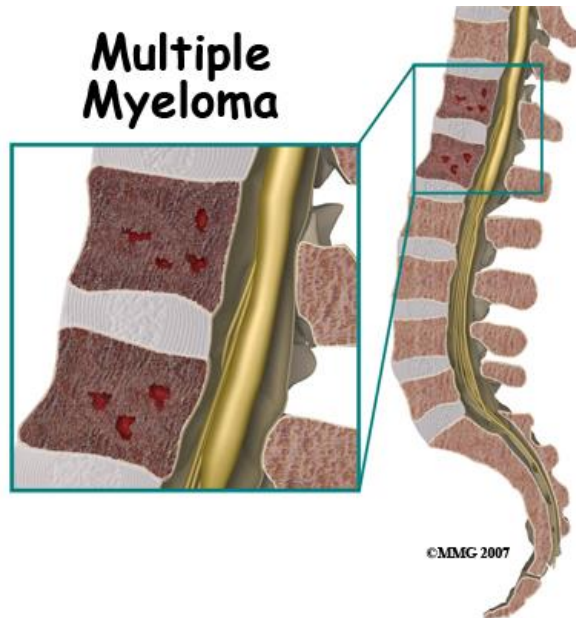
Orsakir

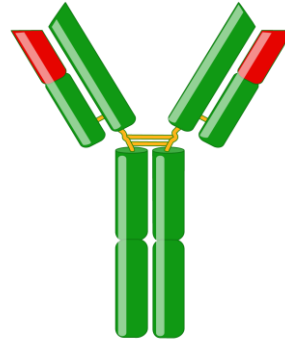
5-10% á efri árum

Mergæxli og úttaugamein

Vegna beinasjúkdóms

Vegna sjúkdómsins sjálfs

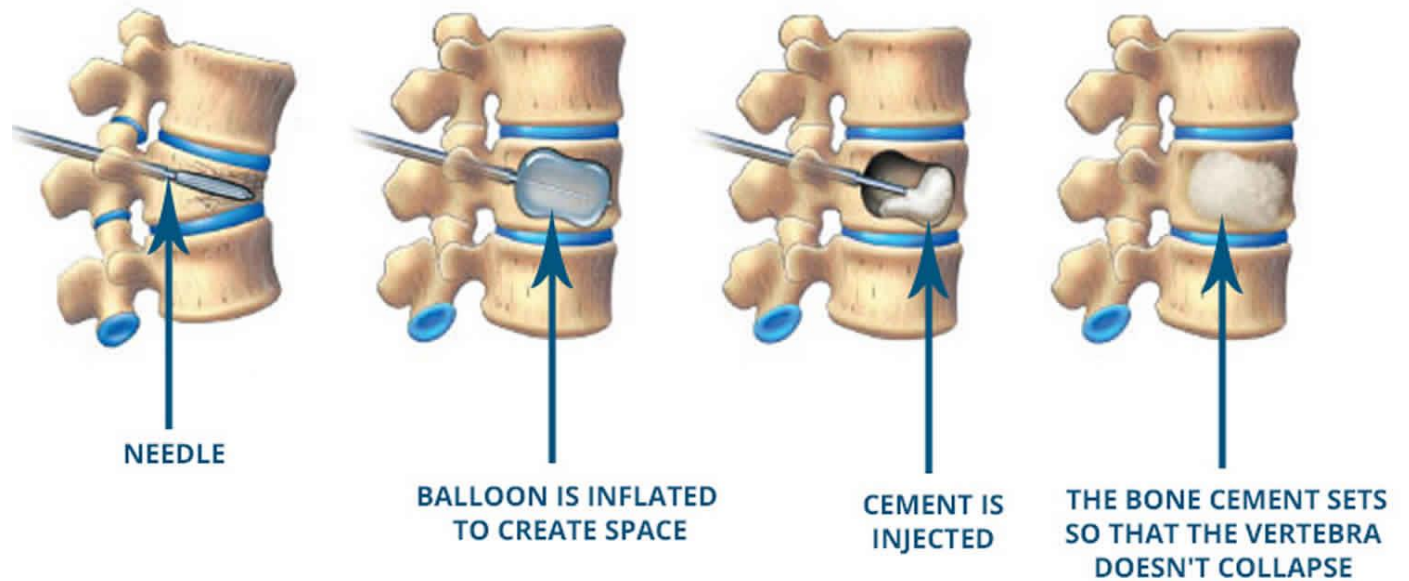
Vegna lyfja

Vegna beinasjúkdóms

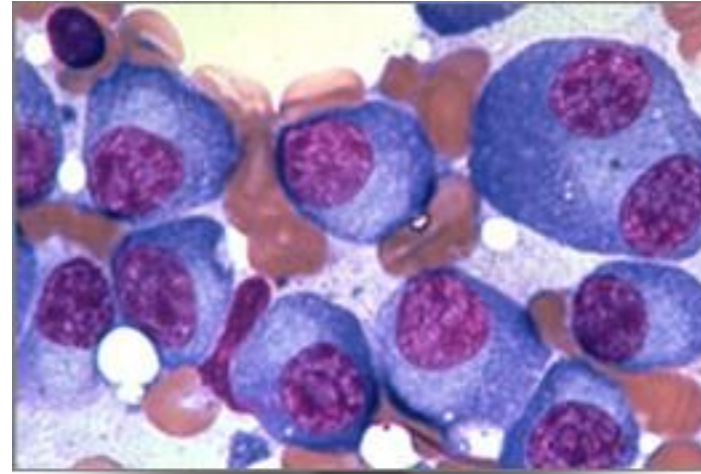
- Beinbrot vegna mergæxlis
- Þrýsingur á taug
- Einkenni frá þeirri taug
- Verkjameðferð
- Stundum geislar
- Aðgerð

HOW IS KYPHOPLASTY PERFORMED

Vegna sjúkdómsins

- Greinilegt að mergæxli og forstigi þess getur valdið úttaugameini
- 15-20%?
- Oftast skyntap og/eða sársauki en líka truflun á ósjálfráðri starfsemi
- Gjarnan vægt
- Sjálfsmótefni, mýlildi o.fl.
- Stundum þarf meðferð

Vegna lyfja

- Algeng aukaverkun lyfja sem notuð eru við mergæxli
- Sérstaklega Velcade/Bortezomib og Thalidomide en líka hin lyfin
- Algeng orsök fyrir stöðvun meðferðar með þessum lyfjum

TABLE 2. Grading scales for CIPN^{4,5}

Functions	Grade 1	Grade 2	Grade 3	Grade 4
NCI CTCAE				
Motor	• Asymptomatic • Detected on examination	• ADLs not effected • Weakness that interferes with function	• Interference with ADLs • Needs assistance to walk • Weakness	• Paralysis
Sensory	• Asymptomatic • Loss or decrease in DTR or mild sensory alteration	• Sensory alterations that interfere with function with no effect on ADLs	• Any alteration that interferes with ADLs	• Debilitating
ECOG CTC				
Motor	• Subjective weakness	• Mild weakness on examination • No impairment of function	• Weakness with impairment of function	• Paralysis
Sensory	• Loss of DTR • Mild paresthesias	• Mild to moderate objective sensory loss	• Interference with function • Severe objective sensory loss	
Key: ADLs, activities of daily living; CIPN, chemotherapy-induced peripheral neuropathy; DTR, deep tendon reflexes; ECOG CTC, Eastern Cooperative Oncology Group common toxicity criteria; NCI CTCAE, National Cancer Institute common terminology criteria for adverse events.				

Velcade/Bortezomib

- Allt að 75% fá úttaugamein 15% gráðu 3 eða verra
- Truflar starfsemi taugungsins sjálfs frekar en mýelínið
- Fjölbreytt einkenni en áberandi taugaverkir
 - Meltingarfæraeinkenni
 - Skyntap
 - Máttminnkun
- Gengur langoftast tilbaka

Thalidomide

- Allt að þriðjungur fær gráðu 3 eða verra úttaugamein
- Óþekkt orsök
- Skyndtruflun og náladofi
 - Skyntap
 - Máttminnkun
 - Meltingarfæraeinkenni
- Gengur tilbaka að hluta

Afleiðingar úttaugameins

- Lífsgæði
- Byltur
- Brot
- Sár

Hvað er til ráða?

- Þekkja sín takmörk
- Byltuvarnir
- Lyfjameðferð
- Sjúkraþjálfun
- Aðrar orsakir?
- Fyrirbyggja úttaugamein

Takk fyrir mig!

